

پیش بینی دلزدگی زناشویی بر اساس سبک های تفکر و ویژگی های شخصیتی در دانشجویان متاهل دانشگاه آزاد رودهن

شیما سبزچمنی^۱

چکیده

این پژوهش با هدف پیش بینی دلزدگی زناشویی بر اساس سبک های تفکر و ویژگی های شخصیتی در دانشجویان متاهل دانشگاه آزاد رودهن انجام پذیرفت. جامعه ی آماری این پژوهش متشکل بود از تمامی دانشجویان دانشگاه آزاد رودهن که مشغول به تحصیل هستند. حجم نمونه بر اساس فرمول کوکران تعیین شد؛ نمونه مورد مطالعه در این پژوهش ۴۰۰ نفر از دانشجویان (۱۶۰ مرد و ۲۴۰ زن) بودند که به روش توصیفی-همبستگی انتخاب شدند. برای گردآوری داده‌ها از سه پرسشنامه، پرسشنامه شخصیتی ن Thomé کری و کاستا (۱۹۸۵)، مقیاس دلزدگی زناشویی پاینز (۱۹۹۶) و پرسشنامه ی سبک های تفکر استرنبرگ و واگنر (۱۹۹۲) و برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون رگرسیون چندگانه استفاده شد. نتایج پژوهش نشان داد، دلزدگی زناشویی بر اساس سبکهای تفکر (اجرایی، قانون گذار، قضایی) در دانشجویان متاهل دانشگاه آزاد رودهن قابل پیش بینی است. دلزدگی زناشویی بر اساس ویژگی های شخصیتی (برونگرایی، روان رنجوری، گشودگی به تجربه، مقبولیت و وظیفه شناسی در دانشجویان متاهل دانشگاه آزاد رودهن قابل پیش بینی است.

کلید واژه‌ها: دلزدگی زناشویی، سبک های تفکر، ویژگی های شخصیتی

مقدمه

شخصیت به عنوان عاملی تاثیر گذار در سلامت عمومی و سازگاری عبارت است از مجموعه سازمان یافته، واحد و متشکل از خصوصیات نسبتاً ثابت و مداوم که بر روی هم، یک شخص را از شخص یا اشخاص دیگر متمایز می‌سازد (امان الهی فرد، ۱۳۹۶). رابطه زناشویی پیوند دو شخصیت است و هریک از همسران با پیشینه تحولی، سبک شخصیتی، ترکیب عوامل زیست شناختی و تجربی گوناگونی به زندگی مشترک قدم می‌گذارند و یک سیستم را تشکیل می‌دهند که در آن رفتار هردو از یکدیگر تاثیر می‌پذیرد. در این میان یکی از بهترین الگوهای ارائه شده در زمینه بررسی تاثیر ویژگی‌های شخصیتی، مدل پنج عاملی شخصیتی نئو است. محققین زیادی با استفاده از این مدل نقش ویژگی‌های شخصیتی را در سازگاری زناشویی بررسی کردند. مدل پنج عاملی بزرگ، پنج ویژگی شخصیتی شامل روان رنجور خوبی، بروتگرایی، بازبودن نسبت به تغییر، توافق پذیری و وجودان گرایی را بررسی می‌کند. بسیاری از مطالعات نشان داده اند که عوامل شخصیتی میتوانند سازگاری و ناسازگاری را پیش بینی کنند. از بین این پنج عامل شخصیتی روان رنجور خوبی به نسبت چهار عامل دیگر اثرات قوی تری بر عملکرد زوجین نشان میدهد. (واتسون و کلارک، ۱۹۸۴، به نقل از خجسته مهر، ۱۳۹۴).

در پژوهش دیگری کارنی و برادربروی (۱۹۹۵) در مطالعات خود نشان داده اند که ویژگی‌های شخصیتی گشودگی نسبت به تغییر، توافق پذیری، بروتگرایی، وجودان گرایی با سازگاری زناشویی رابطه مثبت دارد و ویژگی روان رنجور خوبی با سازگاری زناشویی رابطه منفی دارد (به نقل از هراکار و جعفری، ۱۳۹۶). دونلن، کانگر و بریانت (۲۰۱۴) در پژوهش خود که با هدف بررسی پنج عامل شخصیتی در روابط زناشویی زوجین صورت گرفت دریافتند که روان رنجور خوبی با تعامل منفی زناشویی بین زوجین رابطه مثبت دارد. در حالی که روان رنجور خوبی و تعامل منفی زناشویی با ارزیابی کلی از ازدواج رابطه منفی دارند. علاوه بر آن عامل شخصیتی توافق پذیری با تعامل منفی زناشویی بین زوجین رابطه منفی و بالرتبه ارزیابی کلی ازدواج رابطه مثبت دارد. همچنین عوامل شخصیتی باز بودن نسبت به تغییر زوجین با رضایت از روابط جنسی آنها رابطه مثبت و با تعامل منفی زناشویی رابطه منفی دارد (به نقل از هراکار و جعفری، ۱۳۹۶). در بسیاری از فرهنگها به روابط زناشویی به منزله منبع اولیه حمایت و عاطفه نگریسته می‌شود و از همسران انتظار می‌رود تا یک رابطه انحصاری، صداقت، علاقه، عاطفه و نیز صمیمیت و حمایت از خود نشان میدهند. تقریباً تمامی زوج‌ها در ابتدای زندگی زناشویی و سطح بالایی از رضایت را گزارش می‌کننداما این رضایت در خلال زمان کاهش می‌یابد. بی‌تردید، شخصیت در چهارچوب روابط به گونه‌ای چشمگیر تحت تاثیر عوامل شناختی قرار دارد. باورهای ناکار آمد، علت اصلی بسیاری از اختلافهای اجتماعی به ویژه روابط زوج هاست (الیس، ۲۰۰۱). منظور از چنین باورهایی در واقع وجود افکار نادرست و نامنطبق با واقعیت درباره خود و جهان است. به اعتقاد الیس (۲۰۰۱) هیچ رویدادی ذاتاً نمی‌تواند در انسان ایجاد آشفتگی روانی کند؛ زیرا تمام محرك‌ها و رویدادها در ذهن معنا و تفسیر می‌شوند و براین اساس، سازش نایافتنگیها و مشکلات هیجانی در واقع ناشی از نحوه تعبیر و تفسیر و پردازش اطلاعات حاصل از محرك‌ها و رویدادهایی هستند که افکار و باورهای ناکارآمد در زیربنای آنها قرار دارند. توجه به سبک تفکر زوجین، زمینه‌های لازم برای رسیدن به شادکامی و سعادت در زندگی زناشویی را فراهم آورده و موجب ایجاد تفاهم بیشتری میان زوجین می‌شود. اساس تعاملات زوجین سبک تفکر آنهاست که به عتوان منبع آگاهی از مشکلات و موفقیت‌ها در روابط زناشویی است. اعتقاد براین است که با مد نظر قرار دادن سبک تفکر یکدیگر افراد می‌توانند روابط سالم، صمیمانه و صادقانه داشته باشند و آن را جایگزین روابط مخرب، منفی و تحقیرآمیز کنند و نیز قادر خواهند بود که از فشارهای روانی خود و دیگران بکاهند واز زندگی لذت بیشتری ببرند (کارادماس، ۲۰۱۷، به نقل از امان الهی فرد، ۱۳۹۶). با شناخت سبک تفکر، فرد می‌تواند با تفکیک و سازماندهی افکار و احساسات خود، شناخت بیشتری از خود به دست آورد و در نتیجه با آگاهی بیشتر به نقاط ضعف وقدرت خود، رفتارهای سالم و سازنده‌ای را اختیار کند و به ساختار شخصیتی روابط متقابل فردی خود پی ببرند (استنبرگ، ۲۰۰۱، به نقل از سلگی، ۱۳۹۴). بسیاری از همسران زندگی مشترک خود را با عشق آغاز می‌کنند و در این زمان هرگز به این موضوع فکر نمی‌کنند که روزی ممکن است شعله عشق آنا به خاموشی گراید. الیس عنوان می‌کند زوج‌هایی که به تازگی ازدواج

کرده اند کمتر به این فکر میکنند که ممکن است زمانی عشق افسانه ای آنها کم رنگ شود و این درست زمانی است که دلزدگی آغاز شده است.(ادیب راد و ادیب راد، ۱۳۹۴). دلزدگی یک حالت تجربه شده خستگی جسمی، عاطفی و روانی است که در نتیجه اختلاف زیاد بین انتظارات و واقعیت ناشی میشود(نویدی، ۱۳۹۴). دلزدگی زناشویی به علت مجموعه ای از توقعات غیرواقع گرایانه و تفکرات غیرمنطقی و فراز و نشیب های زندگی بروز میکند. برخلاف عقیده اغلب رویکردهای بالینی که در زوج درمانی استفاده میشود، دلزدگی زوج ها به علت وجود اشکال در یک یا هردو نفر نیست. دلزدگی از عشق یک روند تدریجی است و به ندرت به طور ناگهانی بروز میکند. در واقع صمیمیت و عشق به تدریج رنگ می بازد و به همراه آن خستگی عمومی عرض میشود که در شدیدترین نوع آن دلزدگی با فروپاشی رابطه برابر است(برنشتاين، ترجمه زنده جانی، ۱۳۹۰). حال با عنایت به مطالب بالا، سوال این پژوهش اینگونه مطرح می شود که آیا می توان دلزدگی زناشویی را براساس سبک های تفکر و ویژگی های شخصیتی در دانشجویان متاهل دانشگاه آزاد رودهن پیش بینی کرد؟

روش‌شناسی پژوهش

روش پژوهش: روش این پژوهش با توجه به ماهیت موضوع، از نوع توصیفی و همبستگی می باشد.

جامعه‌آماری، روش نمونه‌گیری و حجم نمونه

جامعه‌ی آماری این پژوهش شامل تمامی دانشجویان دانشگاه آزاد رودهن بود که مشغول به تحصیل هستند، می باشد. حجم نمونه بر اساس فرمول کوکران تعیین گردید کل دانشجویان دانشگاه آزاد رودهن ۱۰۰۰۰ نفر برآورد شد که براساس فرمول کوکران ۳۷۶ نفر حجم نمونه این پژوهش محاسبه شد و ۲۴ نفر هم به عنوان پیش برآورد انتخاب شدند که در نهایت نمونه مورد مطالعه در این پژوهش ۴۰۰ نفر از دانشجویان (۱۶۰ مرد و ۲۴۰ زن) می باشند که به روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند.

ابزار گردآوری داده‌ها و پایایی و روای

(۱) پرسشنامه شخصیتی نئومک کری و کاستا (۱۹۸۵) برای اولین بار پرسشنامه ای را تحت عنوان نئو با ۸۵ سوال تدوین کردند. پس از آن فرم های ۲۴۰ و ۶۰ سوالی آن را نیز به منظور اندازه گیری ویژگی های شخصیتی افراد تهیه نمودند. این پرسشنامه در جوامع مختلف مورد استفاده قرار گرفته است وابزار مناسبی برای اندازه گیری ویژگی های شخصیتی افراد به شمار میرود. در پژوهش حاضر به منظور بررسی ویژگی های شخصیتی همسران از فرم کوتاه نئوکه دارای ۶۰ سوال است و برای اولین بار توسط کیامهر (۱۳۸۱) به زبان فارسی آماده شده است، استفاده شد. این آزمون پنج ویژگی بزرگ شخصیتی افراد را مورد سنجش قرار میدهد که عبارتند از روان رنجور خوبی(N)، بروونگرایی(E)، بازبودن(O)، توافق پذیری(A) و وجدان گرایی(C). هریک از ویژگی های مذکور در این آزمون با ۱۲ سوال مورد اندازه گیری قرار میگیرند. نمره گذاری این پرسشنامه در یک طیف ۵ درجه ای از نوع لیکرت و در دامنه ای بین کاملا مخالفم(۱) تا کاملا موافقم(۵) میباشد که نمره گذاری برخی از ماده ها به صورت معکوس انجام می گیرد. مک کری و کاستا(۲۰۰۴) در پژوهشی که بر روی ۲۰۸ نفر از دانشجویان انجام دادند، ضرایب پایایی پنج ویژگی شخصیتی از آزمون نئو فرم کوتاه (۶۰) ماده ای را با استفاده از روش آلفای کرونباخ در دامنه ای بین ۰/۷۵ تا ۰/۸۳ گزارش نمودند. خجسته مهر(۱۳۸۴) نیز پایایی این پرسشنامه را در مردان و زنان متقارضی طلاق شهر اهواز با روش آلفای کرونباخ بین ۰/۹۰ تا ۰/۹۰ و با روش تنصیف بین ۰/۵۱ تا ۰/۸۲ و برای مردان و زنان عادی با روش آلفای کرونباخ بین ۰/۶۰ تا ۰/۸۴ و با روش تنصیف بین ۰/۶۴ تا ۰/۸۰ محسوبه کرد. کیامهر (۱۳۸۱) نیز ضریب همبستگی این آزمون را با آزمون نئو فرم بلند(۲۴۰ سوالی) برای پنج ویژگی شخصیتی در دامنه ای بین ۰/۷۱ تا ۰/۹۱ گزارش کردند. خجسته مهر(۱۳۸۴) نیز اعتبار این پرسشنامه را با دو روش اعتبار ملکی همزمان و روش همبستگی های درونی پنج شاخص پرسشنامه را مناسب گزارش کرده است. در پژوهش نادری(۱۳۸۴) نیز پایایی پرسشنامه شخصیتی نئو، فرم کوتاه NEO-FFI) با روش آلفای کرونباخ و تصنیف در دامنه ای بین ۰/۸۰ تا ۰/۸۶ محسوبه شده است.

(۲) مقیاس دلزدگی زناشویی پایینز: مقیاس دلزدگی زناشویی یک ابزار خودسنجی است که توسط پایینز (۱۹۹۶) با هدف اندازه گیری درجه دلزدگی زناشویی در بین زوجین ساخته شد. این پرسشنامه شامل ۲۱ ماده است که ۱۷ ماده آن شامل عبارتهای منفی مانند خستگی، ناراحتی و بی ارزش بودن و ۴ ماده آن شامل عبارات مثبت مانند خوشحال بودن و پر انرژی بودن است. نمره گذاری این مقیاس در یک مقیاس ۷ درجه ای لیکرت در دامنه ای بین ۱ (هرگز) تا ۷ (همیشه) میباشد. که آزمودنی تعداد دفعات اتفاق افتاده مطرح شده در رابطه زناشویی خود را مشخص میسازد. نمره گذاری ۴ ماده نیز به صورت معکوس انجام میشود نمره بالاتر آزمودنی در این مقیاس نشانه دلزدگی بیشتر میباشد. ضریب پایایی مقیاس با روش بازآزمایی در یک دوره یک ماهه برابر ۰/۷۶ محاسبه شد. همچنین پایایی این مقیاس با استفاده از روش آلفای کرونباخ در این میانه ای بین ۰/۹۱ تا ۰/۹۳ محاسبه شده است (پایینز، ۱۹۹۶). نعیم (۱۳۸۷) در پژوهش خود پایایی این مقیاس را با استفاده از روش آلفای کرونباخ و تنصیف به منظور سنجش پایایی این مقیاس استفاده کرد. در پژوهش نادری (۱۳۸۴) نیز از روش آلفای کرونباخ و تنصیف به منظور سنجش پایایی این مقیاس استفاده شد که به ترتیب ۰/۷۸ و ۰/۸۱ محاسبه شده است. برای بررسی اعتبار این مقیاس در پژوهش حاضر از پرسشنامه رضایت زناشویی انریج استفاده شد که ضریب همبستگی بین این دو پرسشنامه ۰/۴۰- به دست آمد که در سطح ۰/۰۰ معنی دار میباشد.

(۳) پرسشنامه‌ی سبک‌های تفکر استرنبرگ و واگنر: پرسشنامه سبک‌های تفکر که شامل ۴۰ سؤال است و به وسیله استرنبرگ و واگنر (۱۹۹۲) طراحی شده است. در این پرسشنامه هر ۸ سؤال یک سبک تفکر را مورد ارزیابی قرار می‌هد و پاسخ هر سؤال روی یک مقیاس ۷ درجه ای لیکرت مشخص می‌شود. عتبار پرسشنامه سبک تفکر در تحقیقات انجام شده با استفاده از ضریب الفای کرونباخ آنها ۰/۷۵ بوده است. در پژوهش محمدی و همکاران (۱۳۸۹) نیز ضریب الفای کرونباخ اندازه گیری شده ۰/۶۵۷ محاسبه شد. در همان پژوهش نیز روابی محتوایی پرسشنامه سبک تفکر از طریق توزیع آنها در بین ۱۵ نفر از اساتید دکترای مدیریت و برنامه ریزی در تربیت بدنی دانشگاه‌های کشور و متخصصین مدیریت و کسب نظرات و پیشنهادات اصلاحی تایید شد.

روش تجزیه و تحلیل داده‌ها

در این تحقیق، متناسب با متغیرهای مورد مطالعه و نوع داده‌های جمع آوری شده، به منظور توصیف آنان از شاخص‌های گرایش مرکزی، پراکنده‌گی و توزیع نمره‌ها استفاده شد. در مرحله تحلیل آماری، با توجه به ماهیت مقیاس اندازه‌گیری که از نوع فاصله‌ای است و فرضیه‌های تحقیق برای تحلیل داده‌ها حسب مورد از روش ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندگانه استفاده شد.

۳- یافته‌های پژوهش

به منظور بررسی فرضیه‌های پژوهش از آزمون ضریب همبستگی و آزمون رگرسیو استفاده شده است. پیش فرض مهم این آزمونها فرض نرمال بودن مولفه‌ها میباشد. به منظور بررسی نرمالیتی مولفه‌ها از آزمون کولموگروف اسمیرنوف استفاده کرده ایم.

بررسی توزیع مولفه‌ها

در این قسمت برای تحلیل داده‌ها، ابتدا به بررسی نرمال بودن توزیع متغیرها می‌پردازیم. برای این منظور از آزمون کلموگروف اسمیرنوف استفاده شده است. فرض صفر و یک برای سنجش توزیع متغیرها به شرح زیر است.

فرض صفر: متغیرها دارای توزیع نرمال هستند.

فرض مقابل: متغیرها دارای توزیع نرمال نیستند.

در این آزمون در صورتی که سطح معنی داری آزمون کمتر از 0.05 باشد فرض صفر را رد کرده و با اطمینان 95% می‌توان گفت توزیع داده‌ها نرمال نیست. در صورتی که سطح معنی داری آزمون بیشتر از 0.05 باشد فرض صفر را می‌پذیریم و توزیع داده‌ها نرمال است.

جدول ۱: بررسی نرمال بودن توزیع متغیرهای پژوهش

مولفه	ویژگی های شخصیتی	سیک های تفکر	دلزدگی زناشویی	نتیجه
				مقدار آماره z
				سطح معنی داری
				>0.05 پذیرش فرض صفر - توزیع متغیر نرمال است.
				<0.05 پذیرش فرض صفر - توزیع متغیر نرمال است.
				<0.05 پذیرش فرض صفر - توزیع متغیر نرمال است.

با توجه به جدول فوق از آنجا که سطح معنی داری آزمون نرمال بودن تمام متغیرها بیشتر از 0.05 می‌باشد بنابراین فرض صفر را تایید کرده و با اطمینان 95% می‌توان گفت توزیع متغیرها نرمال است. بنابراین جهت بررسی فرضیه‌های تحقیق از آزمون‌های پارامتریک استفاده می‌نماییم.

با توجه به جدول فوق از آنجا که سطح معنی داری آزمون نرمال بودن تمام متغیرها بیشتر از 0.05 می‌باشد بنابراین فرض صفر را تایید کرده و با اطمینان 95% می‌توان گفت توزیع متغیرها نرمال است. بنابراین جهت بررسی فرضیه‌های تحقیق از آزمون‌های پارامتریک مانند آزمون ضربی همبستگی و تحلیل رگرسیون استفاده شده است.

از جمله مفروضات رگرسیون که باید رعایت شود این است که نباید میان متغیرهای رابطه هم خطی وجود داشته باشد.

جدول ۲: آزمون مربوط به هم خطی بودن متغیرها

vif	tol	متغیرها
دلزدگی زناشویی		
۱/۱۳۲	۰/۷۶۵	اجرایی (اطاعت پذیر)
۱/۳۴۵	۰/۶۲۴	قضایی (تحلیل گر)
۱/۱۰۱	۰/۶۹۸	قانونگذار (خلاق)
۱/۴۳۲	۰/۸۱۴	روان رنجور خوبی
۱/۵۰۳	۰/۷۷۶	برون گرایی
۱/۷۳۴	۰/۶۵۷	باز بودن به تجربه
۱/۳۲۸	۰/۸۳۴	توافق
۰/۹۸۹	۰/۷۹۱	وجودانی بودن

ردیف اول جدول ۲ مربوط به آماره های تولرنس (tolerance) وردیف دوم مربوط به عامل تورم واریانس (Vif) است. ضریب تولرنس که میان صفر تا ۱ نوسان دارد، نشان می دهد که مولفه های متغیر مستقل تا چه اندازه رابطه خطی با همدیگر دارند. هر چقدر میزان تولرنس نزدیک به ۱ باشد، میزان هم خطی کمتر است و به عکس. با توجه به جدول شماره ۲ آماره های مربوط به مولفه های متغیر مستقل همگی تقریباً به (۱) نزدیک هستند شاخص دیگر عامل تورم واریانس است. هر چه مقدار عامل تورم واریانس از عدد ۲ بزرگ تر باشد، میزان هم خطی بیشتر است، بنابراین تورم واریانس نباید بزرگ تر از ۲ باشد. همچنین با توجه به جدول ۵-۴ همه‌ی آماره های ردیف دوم کمتر از ۲ به دست آمده است، بنابراین پیش فرض عدم وجود هم خطی میان متغیرها رعایت شده است.

جدول ۳: خلاصه نتایج آزمون ضریب همبستگی پیرسون بین متغیرها (N = ۳۸۰)

متغیرها	دلزدگی	زنashویی	r
روان رنجورخوبی			+/۱۹۹**
برون گرایی			-+/۲۳۳**
باز بودن به تجربه			-+/۲۸۳**
توافق			-+/۳۲۵**
وجدانی بودن			-+/۲۵۱**
اجرایی (اطاعت پذیر)			+/۲۱۷**
قضایی (تحلیل گر)			+/۰۶۶
قانونگذار (خلاق)			+/۲۱۶**

* معنادار در سطح ۰/۰۱

با توجه به ضرایب به دست آمده می توان نتیجه گرفت همه‌ی مولفه ها با دلزدگی زناشویی، همبستگی معنادار دارند (p < 0/01). حال آن که سبک تفکر قضایی با دلزدگی زناشویی رابطه ندارد.

جدول ۴: خلاصه ضرایب رگرسیون

پیش بینی کننده ها	B	β	t	Sig
عدد ثابت	۱/۹۹۳	-	۲/۱۳۱*	۰/۰۳۵
روان رنجورخوبی	۰/۰۵۸	۰/۰۶۱	۰/۶۶۷	۰/۰۵۶
برون گرایی	۰/۰۸۳	۰/۰۸۲	۰/۸۴۲	۰/۰۴۰
باز بودن به تجربه	۰/۲۰۳	۰/۱۷۵	۲/۰۰۸*	۰/۰۴۷
توافق	-۰/۲۶۵	۰/۲۵۵	-۲/۵۹۱*	۰/۰۱۱
<hr/>				
وجودانی بودن	-۰/۱۶۷	۰/۲۱۸	-۲/۲۰۰*	۰/۰۳۰
<hr/>				
اجرایی	۰/۰۲۰	۰/۰۳۳	۰/۳۸۷	۰/۶۹۹
قضایی	-۰/۰۳۷	۰/۰۵۸	-۰/۵۲۸	۰/۵۹۹
<hr/>				
قانونگذار	۰/۰۵۵	۰/۱۰۷	۰/۹۹۳	۰/۳۲۲

$$R = ۰/۴۰۳; R^2 = ۰/۱۰۳; F = ۲/۷۳۸**$$

** معنادار در سطح ۰/۰۱؛ * معنادار در سطح ۰/۰۵

یکی از مفروضاتی که در رگرسیون مدنظر قرار می‌گیرد استقلال خطاهای یعنی تفاوت بین مقادیر واقعی و مقادیر پیش بینی شده توسط معادله رگرسیون از یکدیگر است. به منظور بررسی استقلال خطاهای از یکدیگر از آزمون دوربین واتسون^۱ استفاده می‌شود. با توجه به آماره دوربین واتسون در ستون آخر جدول بالا که برابر ۱/۷۴۲ است و در فاصله مجاز ۱/۵ تا ۲/۵ قرار دارد، فرض عدم همبستگی بین خطاهای را دارای همبستگی نیستند و می‌توان از رگرسیون استفاده کرد.

همخطی^۲ بین متغیرهای مستقل وضعیتی است که نشان می‌دهد یک متغیر مستقل تابعی خطی از سایر متغیرهای مستقل است. نتایج آزمون همخطی در ستون های ششم و هفتم جدول بالا در قالب دو شاخص تولرانس و عامل تورم تولرانس (VIF) درج شده است. تولرانس، درصد واریانس در یک پیشگو است که نمی‌توان با پیشگوهای دیگر آن را توضیح داد. وقتی تولرانس به صفر نزدیک می‌شود، همخطی چندگانه بزرگی وجود دارد و خطای استاندارد ضرایب رگرسیون بزرگ خواهد شد. مقادیر تولرانس در ستون مربوط در جدول بالا نشان می‌دهد هیچ یک از تولرانس‌ها نزدیک به صفر نیستند و در نتیجه مشکلی در تحلیل رگرسیون ایجاد نمی‌گردد. عامل تورم تولرانس نیز معکوس تولرانس بوده و هر چقدر افزایش یابد (بزرگتر از ۲) باعث می‌شود ضرایب رگرسیون افزایش یافته و رگرسیون برای پیش بینی نامناسب می‌سازد. مقادیر مربوط به عامل تورم تولرانس واریانس نشان می‌دهد که هیچ کدام از شاخص‌ها بسیار بزرگتر از ۲ نیستند و نزدیک به آن می‌باشند در نتیجه مشکلی در استفاده از رگرسیون خطی وجود ندارد.

¹ - Durbin- Watson

² . Multicollinearity

همان طور که در جدول بالا مشاهده می شود، مقدار R^2 به دست آمده (۰/۱۶۳) بدين معنی است که ۱۶/۳ درصد از واريанс متغيردلزدگي زناشوبي توسط ۵ مولفه روان رنجورخويي، برون گرائي، باز بودن به تجربه، توافق و وجوداني بودن والدين و ۳ مولفه اجرائي، قضائي و قانونگذار تبیین می شود. به عبارت ديگر، ۱۶/۳ درصد از پراكندگي مشاهده شده در متغير قلدری دانش آموزان توسط اين متغيرها توجيه می شود. مقدار R مشاهده شده (۰/۰۴۳) نيز نشان دهنده آن است که مدل رگرسيون خطى حاضر می تواند برای پيش بینی استفاده شود. علاوه براین، نسبت F محاسبه شده (۲/۷۳۸) در سطح اطمینان حداقل ۹۹ درصد معنادار است. بنابراین، می توان نتيجه گرفت که بين متغيرهای مورد مطالعه و متغير دلزدگي زناشوبي دانشجويان متاهل همبستگي معنادار وجود دارد. در نتيجه، شواهد برای پذيرش فرضيه تحقيق كافي است.

علامت ضرائب بتاي به دست آمده نشان داد که همه مولفه هاي ويژگي شخصيت و مولفه هاي سبك هاي تفكريها متغيردلزدگي زناشوبي همبستگي معنادار دارد. در نهايتي، با توجه به اين توضيحات و ضريب به دست آمده می توان معادله رگرسيون را بر اساس ضرائب رگرسيون استاندارد شده به صورت زير تدوين کرد :

$$(وجوداني بودن) ۰/۲۱۸ - (توافق) ۰/۲۵۵ - (باز بودن به تجربه) ۰/۱۷۵ + ۴/۷۷۶ = Y(\text{دلزدگي زناشوبي})$$

$$(\text{قانونگذار}) ۰/۱۴۸ + (\text{قضائي}) ۰/۱۶۹ + (\text{اجرائي}) ۰/۲۱۱ - (\text{برون گرائي}) ۰/۱۷۶ - (\text{روان رنجوري}) ۰/۱۳۳$$

نتيجه گيري

فرضيه اول دلزدگي زناشوبي بر اساس سبك هاي تفكري(اجرائي، قانون گذار ، قضائي) در دانشجويان متاهل دانشگاه آزاد رودهن قابل پيش بیني است. سبك تفكري قانون گذار، اجرائي رابطه معناداري با دلزدگي زناشوبي داشتند. سبك تفكري قانون گذار و اجرائي داراي همبستگي مثبت با دلزدگي زناشوبي بودند. در اين ميان، سبك تفكري قضائي هيج ارتباط معناداري با دلزدگي زناشوبي نداشت. اين يافته با نتایج حاصل از پژوهش سپاهمنصور، امامي پور و نقدي (۳۵) که بين سبك هاي تفكري با رضایت زناشوبي رابطه به دست آورده بودند، همخوانی دارد. پژوهش ديگري چه در متون داخلی و چه در متون خارجي در همسوی يا عدم همسوی با اين فرضيه يافت نشد. به طور كلی در ايجاد يك رابطه زناشوبي خو ، مهمترین موضوع چگونگي مقابله با ناسازگاريها و ناهماهنگيها است. بر اساس نظریه شناختی تجربی "خود"، تفراد با سبك هاي تفكري متفاوت، به طور متفاوت از به اشكال متفاوت حمایتی در زمان های استرس و يا مشکل پاسخ می دهند . همچنین افراد داراي سبك هاي تفكري متفاوت از راهبردهای مقابله ای متفاوت است. سبك هاي تفكري با هيجانات و احساسات و دگونگي ابراز آنها و نيز تعهد در ارتباطند. بدين ترتيب سبك هاي تفكري می توانند از طريق نقشی که در حل مسایل زندگي، تعیین نوع راهبردهای مقابله، نوع و میزان هيجانات، ابراز احساسات و تعهد بر عهده دارند، با رضایت زناشوبي در ارتباط قرار گیرند. براساس تعريف ارئه شده برای سبك تفكري اجرائي، افرادي که اين سبك را دارند، دوست دارند از قوانين و روش هاي موجود پيروي کنند، تمایل دارند شکاف هاي ساختارهای موجود را پر کنند، نه اينکه خود ساختارهای ايجاد کنند، فعالیت هاي از پيش تعریف شده را ترجیح می دهند، نظیر حل مسایل رياضي، استفاده از قواعدی برای حل مسائل و گفت و گو درباره نظریات ديگران. همان طور که از اين تعريف مشخص می گردد، اين قبيل افراد به واسطه تمایل به قوانين و راه کار، برای حل مسایل و مشکلات زندگي، دست خالي نیستند و احساس درماندگي نمی کنند، چون خود را در سایه حمایت قوانین می بینند. بنابراین میتوانند از آرامش حاصل از اين احساس، به رضایتمندی از زندگی دست یابند . اين رضایتمندی در روابط آنها به ويژه روابط با همسر نيز تأثير گذار است و آنها آرامش به دست آمده از تکيء بر قوانين و اجراء آنها در زندگي و نظم و برنامه حاصل از چهارچوب قواعد کمک کنند و را به بستر زندگي زناشوبي و خانواده منتقل می کنند. چرا که قرار دادن مسایل جاري در چهارچوب قواعد کمک کنند و انتباطق وضع موجود با وضع ايده آل از اين طريق، خشنودی و رضایت زناشوبي به دست می آيد . تفاوت اين افراد با افراد داراي سبك قانون گذار در نوع قوانين است. در سبك قانون گذار، افراد قوانين مورد نظر خودشان را تعیین و پياده می کنند ولی در سبك اجرائي، فرد از قوانين موجود و از پيش تعیین شده استفاده می نماید. در هر صورت نتيجه، حل مسایل موجود و رهایي از تنفس و نارامی در زندگی و رابطه زناشوبي است. اين تأثير گذاري در حدی است که داشتن اين سبك تفكري می تواند

پیش‌بینی‌کننده رضایت زناشویی باشد. ۲) دلزدگی زناشویی بر اساس ویژگی‌های شخصیتی (برونگرایی، روان‌رنجوری، گشودگی به تجربه، مقبولیت و وظیفه شناسی در دانشجویان متاهل دانشگاه آزاد رودهن قابل پیش‌بینی است. پژوهش نشان داد که بین ویژگی‌های شخصیتی برون‌گرایی، انعطاف‌پذیری، دلپذیر بودن و وظیفه شناسی با دلزدگی زناشویی رابطه منفی معنادار و بین ویژگی‌گی روان نزندی با دلزدگی زناشویی رابطه مثبت معنادار وجود دارد. این یافته با نتایج پژوهش دانلان و همکاران (۲۰۰۴) و حسینی و همکاران (۱۳۹۲) همسو است. بسیاری از مطالعات نشان داده اند که عوامل شخصیتی میتوانند سازگاری و ناسازگاری زناشویی را پیش‌بینی کنند؛ از این ۵ عامل، روان نزندی که بیشتر با هیجان‌پذیری منفی از آن یاد می‌شود اثرات قویتری بر بازده زناشویی نشان می‌دهد تا چهار عامل دیگر (واتسون و کلارک، ۱۹۸۴)، به نقل از خجسته مهر، (۱۳۸۴). نمچک و السون (۱۹۹۹) نیز در پژوهش خود نشان دادند که ویژگی روان نزندی با سازگاری یا وضعیت زناشویی رابطه منفی و سایر ویژگی‌های شخصیت با سازگاری زناشویی رابطه مثبت دارند. گرانت (۲۰۱۰) معتقد است که افراد روان نزند احساس نارضایتی کلی نسبت به خود و دیگران و به طور کلی جهان اطراف دارند که باعث دامن زدن به تعاملات منفی بین فردی و بروز تعارض می‌شود. از طرفی گوش به زنگی این افراد نسبت به تهدید، توجه به رفتارهای مثبت همسر را تحت تأثیر قرار می‌دهد و با ارائه‌ی عواطف منفی و ناپایداری‌های هیجانی، بر مناسبات زناشویی تأثیر منفی می‌گذارد و فرایند ایجاد دلزدگی زناشویی را میسر می‌کند.

منابع

- اصغری نژاد، مهناز. (۱۳۹۴). رابطه سبک‌های دلبستگی با میزان شادکامی و توافق در مسائل زناشویی در دانشجویان زن متأهل دانشگاه. نشریه روانشناسی، ۱۴، صص ۶۹-۹۲.
- احمدی، سید احمد؛ رحمت‌الهی، فرحتناز؛ فاتحی زاده، مریم. (۱۳۹۵). آسیب شناسی زندگی زناشویی. تازه‌های روان‌درمانی، شماره ۴۱ و ۴۲: ۸-۲۶.
- امان‌الهی فرد، عباس(۱۳۹۶)، بررسی رابطه ویژگی‌های شخصیتی و عوامل فردی خانوادگی با رضایت زناشویی در کارکنان اداره‌های دولتی شهر اهواز. پایان نامه کارشناسی ارشد مشاوره، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه شهید چمران اهواز.
- ادیب راد، نسترن و ادیب راد، مجتبی(۱۳۸۴)، بررسی رابطه باورهای ارتباطی با دلزدگی زناشویی و مقایسه آن با زنان متقارضی طلاق و زنان خواهان ادامه زندگی مشترک. تازه‌ها و پژوهش‌های مشاوره، جلد ۴، شماره ۱۳، صص ۱۱۰-۱۱۱.
- بک، آرون. (۱۳۹۲). عشق هرگز کافی نیست. ترجمه مهدی قراچه‌داغی(۱۳۹۲). تهران: آسیم.
- پاینیز، آیال‌مالاچ(۱۹۹۸). چه کنیم تا عشق رویایی به دلزدگی نینجا مدم. ترجمه، شاداب. (۱۳۸۱). تهران: انتشارات ققنوس.
- پاینیز، آج. ال. (۱۹۹۶). دلزدگی از روابط زناشویی. ترجمه گوهری راد و افشار (۱۳۸۳). تهران: رادمهر.
- پور فرج عمران، مجید (۱۳۸۷). بررسی رابطه بین خلاقیت، هوش هیجانی و سبک‌های تفکر. اولین کنفرانس ملی خلاقیت شناسی و مدیریت نوآوری در ایران.
- پروین، ل.؛ جان، ا. (۱۳۸۵). روان‌شناسی شخصیت. ترجمه محمد جعفر جوادی و پروین کدیور. تهران. انتشارات مؤسسه فرهنگی رسا.
- پروین، ل. و جان، ا. (۱۳۸۱). شخصیت: نظریه و پژوهش. ترجمه محمد جعفر جوادی و پروین کدیور. تهران. انتشارات آییژ.
- جوادی، م. و کدیور، پ. (۱۳۸۲). شخصیت؛ نظریه‌ها و پژوهش. چاپ سوم. تهران. انتشارات آییژ..
- خجسته مهر، رامین. (۱۳۹۴). بررسی ویژگی‌های شخصیتی، مهارت‌های اجتماعی، سبک‌های دلبستگی و متغیرهای جمعیت شناختی به عنوان پیش‌بین های موفقیت و شکست در زوج‌های متقارضی طلاق و عادی در اهواز، پایان نامه دکترای روانشناسی، دانشگاه شهید چمران اهواز : دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی.
- رضوی، ع؛ شیری، ا. ع. (۱۳۸۴). بررسی تطبیقی رابطه بین سبک‌های تفکر دختران و پسران دبیرستانی با پیشرفت تحصیلی آنان، فصلنامه نوآوری‌های آموزشی شماره ۱۲، تهران

زارع ، حسین ؛ آخوندی ، نیلا و اعراب شبانی ، خدیجه (۱۳۹۰). رابطه‌ی سبک‌های تفکر با خلاقیت دانشجویان دختر و پسر دانشگاه پیام نور ، اولین همایش ملی یافته‌های علوم شناختی در تعلیم و تربیت ، تهران .

زهرا کار، کیانوش و جعفری، فروغ. (۱۳۹۶). مشاوره‌ی خانواده (مفاهیم، تاریخچه، فرآیند و نظریه‌ها). چاپ اول، تهران: ارسباران.

سلگی، زهرا (۱۳۹۴). بررسی رابطه بین سبک‌های تفکر و پیشرفت تحصیلی دانشجویان، اولین همایش ملی یافته‌های علوم شناختی در تعلیم و تربیت

شاملو، س. (۱۳۸۴). مکاتب و نظریه‌ها در روانشناسی شخصیت. چاپ هشتم. تهران: انتشارات رشد گلادینگ، ساموئل. (۱۳۹۰). خانواده‌درمانی. ترجمه فر شاد بهاری، بدري السادات بهرامي، سوسن سيف و مصطفى تبريزى (۱۳۹۰)، تهران: تزکيه

محمدی، ش. (۱۳۸۵). بررسی ارتباط رضایت شغلی با ویژگی‌های شخصیتی و سلامت روانی دبیران متوسطه شهر تهران. پایان نامه کارشناسی ارشد. شورای تحقیقات آموزش و پرورش شهر تهران.

مرادی، ک؛ آقایوسفی، ع؛ علیپور، ا. و بهرامی، پ. (۱۳۹۴). مقایسه ویژگی‌های تنیدگی، شیوه‌های مقابله، تیپ شخصیتی سی و تیپ شخصیتی دی، در بیماران مبتلا به مولتیپل اسکلروزیس و افراد عادی، دوفصلنامه علمی – پژوهشی روانشناسی بالینی و شخصیت (دانشورفتار)، دوره ۱۴، شماره ۱.

یوسفی، ناصر. (۱۳۹۱). بررسی شاخص‌های روان سنجی مقیاس‌های شیوه سنجش خانوادگی مک‌مستر (FAD) اندازه گیری تربیتی، دوره ۳، شماره ۷: ۱۱۲-۸۳.

Ellis, A. (2001). Overcoming destructive beliefs, feelings, and behaviors. Amherst, NY: PrometheusBooks

Grand, G., Romppel, M., Glaesmer, H., Petrowski, K., & Hermann-Lingen, R. (2010). The type D scale (DS14) – Norms and prevalence of Type-D Personality in a population-based representative sample in Germany. Personality and Individual Differences, 48, 935-936. Habra, M.E.,

Iobart, Y. S. & Chann. L. (2014). The Relationship among creative, critical Thinking and Thinking Style in Taiwan Ittinght School Students. Journal of instructional Psychology

Lumbe, J. (2013). thinking styles and Accessing information on the World wide web, Bangor, university college of North Wales , Available.

keras , Kelly (2012). From Sternberg, a new take on what makes kidsTufts – worthy.Tufts Daily, November .

Ogińska-Bulik N. (2014)Type D personality and quality of life in subjects after myocardial infarction. Kardiologia polska.;72(7):624-30.

Oginska-Bulik, N. (2006) Occupational stress and its consequences in healthcare professionals: the role of type D personality. Int J Occup Med Environ Health, Vol.19, pp.113- 122

Pedersen, S. S., Herrmann-Lingen, C ., de Jonge, P., Scherer, M. (2010). Type D personality is a predictor of poor emotional quality of life in primary care heart failure patients independent of depressive symptoms and New York Heart Association functional class. J Behave Med , 33:72–80.

Sher, L. (2005), “Type D personality: the heart, stress, and cortisol”, Quart J Med; 98:323–9

Sternberg, R. J(2002). Mental self Government: A Theory of Intellectual styles and their development, human development, 31, 197 – 224. 21 -

- Sternberg, R. J.(2005). Mental self Government: A Theory of Intellectual styles and their development, human development.
- Sternberg, R.J. & Grigorenko, E.L.(2002): Teaching for successful intelligence. Arlington Heights, I.L: skylight.
- Sternberg, R.J.(2003). A three facet model of creativity in R.J.Sternberg(ED).The nature of Creativity Cambridge: Cambridge University Press.
- Sternberg,r.j.(2009). Thinking styles. network. comb ridge university press.
- Sternberg. R. Wagner, R. K (2005) Thinking styles Inventory. Yale University Unpublished test.
- Williams, L., O'Carroll, R.E., & O'Connor, R.C. (2008) Type D personality and cardiac output in response to stress. Psychology and Health, Vol.24, pp.489-500.